

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 28 Nisan gününü iş sağlığı ve güvenliği günü olarak ilan etmiş ve bu bağlamda emeğin yaşam ve çalışma haklarını korumak amacıyla bugünde çeşitli çalışmaların yapılmasını önermiştir. Konu ile ilgili 2022 yılı için açıklanan raporunda “Covid koşullarından öğrenilmesi gereken derslere dikkat çeken ILO işçi sağlığı ve güvenliğinin sağlanması amacıyla” etkili bir sosyal diyalog mekanizmasının kurulmasını önermektedir. ILO’ya göre iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle dünya genelinde her yıl yaklaşık 2,9 milyon işçi yaşamını yitirmektedir. Yaşam yitimleri dışında 402 milyon kişinin de yaralandığını raporlarında ifade eden ILO’nun bu konudaki verilerin derlenmesi için ülkelerden etkili girişim içinde olmalarını talep ettiğini biliyoruz. Ancak Türkiye’de bu konuda resmi, kapsamlı ve güncel bir veri henüz derlenmemektedir.

Türkiye, tedbirsizlik nedeniyle hergün işçilerin yaşamını yitirdiği bir ülkedir. Türkiye’de iş cinayetleri sistematik bir şekilde devam etmektedir ve her yıl en az iki bin kişinin bu cinayetler kapsamında yaşamını yitirdiği kamuoyunca ifade edilmektedir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi’nin (İSİG Meclisi) basın ve diğer bazı kaynaklardan derlediği verilere göre 2021 yılında iş cinayetlerinde en az 2.170 işçi, 2022 yılının ilk üç ayına ise 347 işçi yaşamını yitirmiştir. İSİG Meclisi’nin kamuoyuna duyurduğu raporlarına göre 2013 yılından bu yana 17.430’dan fazla işçi, gerekli önlemler alınmayan iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. Özellikle tarım ve inşaat sektörlerinde kayıt dışılık nedeniyle iş cinayetlerinde yaşamını yitirenlere, iş kazası ve meslek hastalığı geçirenlere ilişkin verilerin kaydı ya tutulmamaktadır ya da eksik tutulmaktadır.

Türkiye’de sayısı milyonlarla ifade edilen mülteci ve çocuk işçilerin geçirdiği iş kazası ve iş cinayetlerine dair resmi bir kayıt ve istatistik kamuoyuna açıklanmamaktadır. Madencilik alanında kitlesel ölümlere yol açan Soma, Ermenek, Dursunbey, Karadon ve Şirvan madenlerindeki iş cinayetleri ve sonrasında devam eden uzun yargılama süreçleri örneklerinde görüldüğü üzere genellikle bir cezasızlık politikası uygulanmaktadır. İşçi sağlığı ve güvenliğinin gereğini yerine getirmeyen, kar hırsı ile daha çok üretmek için işçileri yasal sınırların dışında çalıştıran, işyerinde sendikal örgütlenmeyi engelleyen yaklaşım; hem işverenlerce hem de kamu otoritesi adına hareket edenlerce esas alınmaktadır. Yüzlerce işyerinde sendikalara üye olan işçiler işten atılmaktadır.

İş cinayetlerinin ve iş kazalarının iş süreçlerinde alınmayan tedbirler nedeniyle devam ettiği bilinmelidir. COVID ölümleri ve servis kazaları gibi nedenlerle devam eden iş cinayetleri somut tedbirsizlik örnekleridir. Öte yandan işyerlerinde elektrik çarpması, yüksekten düşme, göçük, ezilme gibi nedenlerle işçiler yaşamını yitirmektedir. İşçilerin sağlık kontrollerinin düzenli bir şekilde yapılması veya olası bir iş kazası durumunda ilk yardım ve sağlık hizmetlerinin hızlı ve etkili bir şekilde sunulması yaşam kurtarıcı olacaktır. Ancak bir çok işyerinde işçi sağlığı ve güvenliği için gerekli farkındalık ve tedbir çalışmaları yürütülmediği gibi birçok işyerinde de hem ilkyardım hem de sağlık hizmetlerine erişim sorunludur.

Bu bağlamda:

- 1) Türkiye’de tüm sektörlerde toplam kaç işyeri vardır? Bu işyerlerinden iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygunluk denetimi nasıl yapılmaktadır?
- 2) Türkiye’de 2020-2022 döneminde işyerlerinde “işe bağlı ölüm sayısı” kaç olmuştur? Bu ölümlerin sebeplerine göre dağılımı nasıldır? Bu ölümlerin yaş ve cinsiyet dağılımı nasıldır?
- 3) Türkiye’de 2020-2022 döneminde işyerlerinde “işe bağlı kazalarla engelli olan kişi sayısı” kaç olmuştur?
- 4) Türkiye’de 100 bine yaklaşan “resmi” COVID ölümlerinin içerisinde işçilerin oranı nedir? Bu konuda bakanlığınızın bir çalışması mevcut mudur?
- 5) Türkiye’de 2020-2022 yıllarında yaşanan iş kazası sayısı kaçtır? Bu kazalarda yaralanan ve yaşamını yitiren kişi sayısı kaçtır? Yaşamını yitirenlerin yaş ve cinsiyet dağılımı nedir? İş kazalarının sektörlere göre dağılımı nasıldır? Kayıtdışılığın yüksek olduğu sektörlerde bu veriler nasıl derlenmektedir?
- 6) Türkiye’de 2020-2022 yıllarında kayıt altına alınan meslek hastalığı sayısı kaçtır? Bu kapsamda tedavisi devam eden kişi sayısı kaçtır? Bu kişilere hangi destekler sağlanmaktadır? Meslek hastalığı nedeniyle her yıl yaşamını yitiren ortalama kişi sayısı kaçtır? Yaşamını yitirenlerin yaş ve cinsiyet dağılımı nedir? Meslek hastalıklarının sektörlere göre dağılımı nasıldır? Kayıtdışılığın yüksek olduğu sektörlerde bu veriler nasıl derlenmektedir?
- 7) Türkiye’de mültecilerin geçirdiği iş kazaları ve maruz kaldıkları meslek hastalıklarına ilişkin Bakanlığınızın bir veri derlemesi veya raporu mevcut mudur? 2011-2022 yılları arasında Türkiye’de yaşamını yitiren mülteci işçi sayısı ve bu kişilerin uyruk, cinsiyet, yaş gibi göstergeleri nedir?
- 8) Türkiye’de işyerlerinde tedbirsizlik nedeniyle yaşanan ölümlerden bakanlığınızı siyaseten sorumlu görüyor musunuz? Bu sorumluluğun gereği olarak yaşamını yitirmiş işçilerin ailelerine sunduğunuz psikolojik, ekonomik ve sosyal destekler nelerdir?